

Povzetek strokovnega prispevka MI-2010 ■

Pravna in etična vprašanja ob uporabi zdravstvenih storitev na daljavo

Legal and Ethical Issues in Application of Telemedicine Services

Vesna Prijatelj, Andrejka Hudernik Preskar, Ljupčo Krstov

Izhodišče

Telemedicina je ena najmlajših a pomembnih vej medicine. Kljub uporabnosti in njeni razvitosti po svetu in v Evropi, je premalokrat uporabljena, kar bi lahko pripisali tudi etičnim vprašanjem, ki se pri pomembnih odločitvah porajajo v glavah vsakega izmed nas, predvsem zaradi njenega *vpliva na odnos* med pacientom in zdravnikom. Ali je varovana *zasebnost* pacienta? Ali zagotavljamo *zaupnost* informacij? Ali spoštujemo pacientovo *avtonomnost*? Ali so jasni *pravni okviri* zdravljenja? je samo množica vprašanj na katerega uporabniki storitev telemedicine moramo dobiti odgovore.¹

Metode

V obstoječi literaturi smo poiskali pravne podlage za uporabo telemedicine v državah EU. Združili smo vprašanja, ki se porajajo ob uporabi telemedicine v odnosu do spoštovanja temeljnih etičnih načel.

Rezultati

Le malo držav članic EU ima za telemedicino jasen pravni okvir. Ni jasno opredeljenih mednarodnih okvirov za reševanje primera odgovornosti v primeru nepravilno postavljene diagnoze. Ni mednarodnih pravil, ki regulirajo predpisovanje zdravil. Ni mednarodnih pravil, ki bi omogočala preverjanje resničnosti podatkov. Ni mednarodno priznanih procedur za pridobivanje zdravniške licence za telemedicino. Pomanjkanje pravne jasnosti, zlasti v zvezi z izdajanjem dovoljenj, akreditacijo in registracijo telemedicinskih storitev in delavcev, jamstvom, vračilom stroškov, sodno pristojnostjo, je glavni izziv telemedicine, zlasti teleradiologije. Čezmejno zagotavljanje

---

Organizaciji avtorjev: Splošna bolnišnica Celje (VP, AHP), Visoka šola za zdravstvo, Novo mesto (LK).

Kontaktna oseba: Vesna Prijatelj, Splošna bolnišnica Celje, Direkcija, Oblakova 5, SI-3000 Celje. e-naslov: vesna.prijatelj@guest.arnes.si.

telemedicinskih storitev zahteva pravno jasnost glede zasebnosti.²

Spoštovanje zasebnosti in zagotavljanje varnosti sta glavna vidika pri spodbujanju zaupanja v telemedicinske sisteme. Pri zbiranju in obdelovanju osebnih podatkov, zlasti zdravstvenih podatkov, je treba spoštovati pravice in temeljne svoboščine, kot sta temeljna pravica do zasebnega življenja in varstvo osebnih podatkov. Kot pri vsakem posredovanju osebnih zdravstvenih podatkov lahko telemedicina ogrozi pravico do varstva osebnih podatkov (razkritje zdravstvenega stanja ali diagnoze lahko odločilno vpliva na zasebno in poklicno življenje posameznika). Varstvo podatkov je treba pri uporabi telemedicine vedno sistematično proučiti.^{1,2}

Zaključek

Potrebno je povečati zaupanje v telemedicino in vplivati na njeno sprejemljivost pri pacientih in zdravstvenih delavcih v smislu varnosti in oskrbe. Telemedicina se mora razvijati tako, da koristi oskrbi pacientov, hkrati pa zagotavlja zasebnost in najvišje standarde za pacientovo varnost.

Literatura

1. Yeo CJJ: Ethical Dilemmas of the Practice of Medicine in the Information Technology Age. *Medical Journal* 2003, 44(3):141-4.
2. Komisija Evropskih skupnosti: Sporočilo evropskemu parlamentu, svetu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij o korist telemedicine za paciente, zdravstvene sisteme in družbo. <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0689:FIN:SL:PDF>, 2008.
3. Darkins AW, Cary MA: Telemedicine and telehealth: principles, policies, performance, and pitfalls. 2000: Springer Publishing Company.
4. Devon H: Telemedicine Provides Benefits, but Security and Privacy Risks Abound. Health Care News. http://www.heartland.org/policybot/results/19110/Telemedicine_Provides_Benefits_but_Security_and_Privacy_Risks_Abound.html, 2006.
5. Enotalone: Telemedicine Benefits and Obstacles. <http://www.enotalone.com/article/8479.html>.
6. Europes Information Society: Telemedicine for the benefit of patient, healthcare systems and society. http://ec.europa.eu/information_society/activities/health/policy/telemedicine/index_en.htm.

■ **Infor Med Slov**: 2010; 15(supl): 41-42